

A silhouette of a person with long hair, wearing a dark shirt, drinking from a glass bottle of beer. The person's head is tilted back, and the bottle is held up to their mouth. The background is plain white. The text 'Alkohol, alkoholismus' is overlaid in red.

Alkohol, alkoholismus

Mgr. Radim Slaný

- Alkoholismus u mládeže

[http://www.youtube.com/watch?v=i39qBKxA
Lk0](http://www.youtube.com/watch?v=i39qBKxA
Lk0)

- slovo alkohol pochází z arabského **al-kahal**, což se dá přeložit jako jemná substance
- **ethanol** (etanol nebo **ethylalkohol** (hovorově **líh** či **alkohol**))
- bezbarvá kapalina ostré, ale ve zředění příjemné alkoholické vůně, která je základní součástí alkoholických nápojů
- největší část produkce ethanolu se připravuje z jednoduchých sacharidů (cukrů) alkoholovým kvašením působením různých druhů kvasinek

- Působení ethanolu závisí na tom, jak je organizmus zvyklý ho přijímat a jaká je celková tělesná váha, proto je jeho dávkování velice relativní. V malých dávkách ethanol krátkodobě způsobuje euforii a pocit uvolnění, ve větších pak deprese, ztrátu koordinace pohybů těla (působením na mozeček), sníženou vnímavost, prodloužení reakce a útlum rozumových schopností, případně i agresivitu

- Mnohem významnější vliv na lidské tělo a psychiku má jeho metabolit, **acetaldehyd**, který v těle vzniká působením enzymu **alkoholdehydrogenázy** a který atakuje zejména proteiny obsahující thiolové skupiny. Teprve působením acetaldehyddehydrogenázy se acetaldehyd pomalu v těle odbourává až na neškodnou kyselinu octovou (pozn. methanolová kauza – methanol se metabolizuje na formaldehyd – ten dále na kys. mravenčí)
- Dlouhodobé a opakované působení ethanolu prostřednictvím acetaldehydu vede k závislosti na něm (k **alkoholismu**) a způsobuje **cirhózu jater**.

- Ethanol se dostává do organismu nejčastěji trávicí soustavou. V menší míře je možná intoxikace inhalací. Vstřebávání alkoholu je možné v celé trávicí soustavě. K prvnímu vstřebávání dochází už v dutině ústní. Ethanol se v nezměněné podobě vstřebává do krve, která ho roznese do všech orgánů. Oxidace ethanolu probíhá v játrech ve dvou stupních. V prvním je oxidován na acetaldehyd, ve druhém pak acetaldehyd na kyselinu octovou

Hladina ethanolu v krvi závisí na:

- a) množství požití látky
- b) tělesné hmotnosti
- c) rychlosti absorpce
- d) rychlosti detoxikace

Hodnoty alkoholu v krvi:

- fyziologická hranice ethanolu v krvi je 0,03–0,1 promile
- hodnoty 0,3–0,5 promile svědčí o požití alkoholického nápoje
- hodnota v rozmezí 0,5–1,0 promile se jedná o podnapilost
- hodnota 1,0–1,5 promile znamená mírný stupeň opilosti
- hodnota 1,5–2,0 promile pak střední stupeň opilosti s jasnými klinickými příznaky
- hodnota 2,0–3,0 promile je hodnoceno jako těžký stupeň opilosti
- při hodnotách vyšších než 3,0 promile hovoříme o akutní otravě alkoholem.

Akutní otrava

Akutní otrava neboli **intoxikace** probíhá ve třech stádiích:

- excitačním
- narkotickém
- kómatózním

Jednotlivá stádia rozlišujeme dle psychických a tělesných příznaků a hladiny ethanolu v krvi.

- Excitační stádium
  - je provázeno zvýšenou duševní a tělesnou aktivitou krátce po požití. Subjektivně se taková osoba cítí sebejistá, silná a spokojená. Dochází ke ztrátě kritičnosti a smyslu pro odpovědnost, je narušena koordinace pohybů s prodloužením reakčního času.
- Narkotické stádium
  - projeví se vasodilatačními účinky, tj. překrvením a zčervenáním kůže zejména v obličeji. Chůze je vrávoravá, reakce více pomalejší. Objevuje se dvojité vidění a závratě především při zavřených očích a vleže. Stoupá krevní tlak a puls. Může dojít ke zvracení a roste také objem močení (diuréza). Po předešlé euforii nastupuje významný útlum, lhostejnost a pasivita doprovázená ztrátou smyslu pro realitu.

- Kómatózní stádium
- nastupuje bezvědomím s úplným motorickým ochabnutím. Dýchání je hluboké a zpomalené (důsledek respirační acidózy). Při zvracení hrozí vdechnutí žaludečního obsahu a zástava dechu.

Příznaky dlouhodobého působení alkoholu, sekundární onemocnění

- jícnové varixy
- žaludeční vředy
- epileptické záchvaty i u dříve neepileptických osob
- nadměrné zatížení jater s jaterní cirhózou (vazivová přestavba jater), zvětšením jater, rakovina jater z trvalé intoxikace
- při poškození jater současné selhání ledvin jako hepatorenální syndrom
- při poškození jater může vzniknout gynekomastie (zvětšení prsů muže) v důsledku nelikvidace pohlavních hormonů
- velmi často postižení slinivky břišní (chronický, akutní zánět nebo rakovina)
- vysoký krevní tlak (hypertenze)
- srdeční choroby

Delirium tremens

- (latinsky „třesoucí šílenství“, volně přeloženo „šílenství s třesem“) neboli alkoholové delirium je život ohrožující stav, který vzniká u alkoholiků po přerušení užívání alkoholu.
- je nejtěžším stádiem abstinenčního syndromu, má 5–15% úmrtnost. Toto delirium je též označováno jako alkoholická psychóza.
- velmi obdobné příznaky se objevují u vysazení benzodiazepinů a barbiturátů.

Alkoholismus

- Alkoholismus nebo též závislost na alkoholu, opilství je chronické recidivující onemocnění postihující nejen celou osobnost postiženého jedince po stránce psychické a fyzické, ale i jeho blízké, zvláště pak rodinné příslušníky.
- Patří mezi nejzávažnější a nejrozšířenější formy závislosti.
- Obecně lze o alkoholismu hovořit tehdy, dosáhne-li závislost na alkoholu takového stupně, že škodí buď jedinci, společnosti nebo oběma.
- Tuto nemoc je možno jako všechny ostatní duševní i tělesné poruchy léčit.

- současná společnost – proalkoholní – legální návyková látka, tolerována společností
- V České republice je alkohol problém, který je často bagatelizován. Dá se říci, že lidí, kteří problematicky konzumují alkoholické nápoje, jsou v Česku desetitisíce. Z dostupných statistik vyplývá, že problém tohoto druhu má 25 % mužů a 10 % žen.
- Znepokojující je i rozšířenost konzumace alkoholu mezi mládeží. Tento fenomén je na okraji zájmu veřejnosti a zastiňuje ho viditelnější drogová problematika.
- Je nutné konstatovat, že alkohol, i přesto že je legální, pořád zůstává drogou srovnatelnou s heroinem nebo opiáty. Nabaluje na sebe celou řadu negativních jevů, jako je kriminalita, rozvodovost, sekundární chronická až smrtelná onemocnění apod.

Vztah člověka k alkoholu

- Abstinent – odmítá z nějakého důvodu alkohol a vůbec ho nepije. Přítomnost takového jedince často vyvolává ve společnosti rozpaky
- Konzument – nevyhledává alkoholické nápoje pro jeho účinky, ale pro chuť. Nečiní mu potíže abstinovat, ale nemá k tomu důvod
- Piják – lidí spadajících do této kategorie jsou v ČR bez nadsázky plné hospody. Jde zde již o účinky alkoholu – hlavně euforii a krátkodobé antidepressivní a antianxietické (úzkost potlačující) účinky.
- Alkoholik – alkohol je pro tohoto jedince silná droga. „Nerozlišuje druh nápoje – jde jen o procenta“

Weby týkající se alkoholismu a návykového chování (informace, kde hledat pomoc, apod.):

- www.alkoholik.cz
- www.anonymnialkoholici.cz
- www.drugfreeworld.org
- www.drogy.cz
- www.drogy-info.cz
- www.drogy.net

- Smutný, ale reálný příběh o alkoholu:

<http://www.youtube.com/watch?v=RSdMIIB27vY>

Seznam internetových zdrojů

- www.wikipedia.com
- <http://www.youtube.com/watch?v=i39qBKxALk0>
- <http://youtube.com/watch?v=RSdMIIB27vY>
- www.alkoholik.cz
- www.anonymnialkoholici.cz
- www.drugfreeworld.org
- www.drogy.cz
- www.drogy-info.cz
- www.drogy.net